Lietas Nr. C36039413
Lietas arhīva Nr. CA-0395-16/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2016.gada 9.novembrī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja J.Mauliņa
un tiesneses R.Vīva un Z.Zaiceva
ar sekretāri E.Ansuli

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA /nosaukums D/prasībā pret SIA /Nosaukums A/ par nepamatoti saņemtās naudas summas un likumisko procentu piedziņu, sakarā ar SIA /nosaukums D/apelācijas sūdzību par Talsu rajona tiesas 2013.gada 13.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 25.martā maksātnespējīgās SIA /Nosaukums B/ administratore /pers. E/ (turpmāk prasītājs) cēlusi prasību Talsu rajona tiesā pret SIA /Nosaukums A/ (turpmāk atbildētājs) lūdzot piedzīt nepamatoti saņemto naudas summu 3 948 Ls un likumiskos procentus par svešas naudas lietošanu 944,95 Ls, kopā 4 892,95 Ls, kā arī noteikt tiesības saņemt 6% gadā no piespriestās, bet nepiedzītās pamatsummas no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) (lietas 5.-7.lapa).

Prasībā norādīts, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas rajona tiesas 2012.gada 12.septembra spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums B/ maksātnespējas process, par administratoru iecelta sertificēta administratore /pers. E/.

Administratore pārbaudot izdrukas no SIA /Nosaukums B/ norēķinu konta, konstatējusi, ka SIA /Nosaukums B/ veikusi maksājumus SIA /Nosaukums A/, iepriekšējais nosaukums SIA /Nosaukums C/, taču administratores rīcībā nav dokumentu, kas apliecinātu, ka SIA /Nosaukums A/ ir sniegusi pakalpojumus minēto summu 3 948 Ls apmērā.

2013.gada 8.janvārī SIA /Nosaukums A/ nosūtīts pieprasījums, lūdzot iesniegt dokumentus, kas apliecinātu, ka SIA /Nosaukums A/ sniegusi pakalpojumus SIA /Nosaukums B/ veikto maksājumu apmērā vai atmaksāt SIA /Nosaukums B/ saņemtos naudas līdzekļus atpakaļ. Uz minēto pieprasījumu atbilde nav sniegta un saņemtie naudas līdzekļi nav atgriezti.

Saskaņā ar Civillikuma 2389.pantu SIA /Nosaukums A/ ir pienākums atgriezt SIA /Nosaukums B/ nepamatoti saņemtos naudas līdzekļus 3948 Ls apmērā, bet saskaņā ar Civillikuma 1753., 1756.pantu un 1759.panta 2.punktu SIA /Nosaukums A/ ir pienākums veikt likumisko procentu samaksu par svešas naudas lietošanu atbilstoši Civillikuma 1765.panta pirmajai daļai, t.i. 6% gada apmērā no saņemtās summas, kas uz prasības pieteikuma sastādīšanas dienu sastāda 944,95 Ls.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1753., 1756., 1759., 1765. un 2389.pantu.

Ar Talsu rajona tiesas 2013.gada 13.jūnija spriedumu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums B/ administratores /pers. E/ prasība pret SIA /Nosaukums A/ par nepamatoti saņemtās naudas summas un likumisko procentu piedziņu noraidīta (lietas 37.-41.lapa).

Tiesa norādījusi uz Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Tādējādi pierādīšanas pienākums vienādā mērā attiecas kā uz prasītāju, tā arī uz atbildētāju. Tajā pat laikā šī tiesību norma satur vispārēju principu, ka, ceļot prasību, vispirms prasītājam jāpierāda sava prasījuma pamatotība, un tikai pēc tam, aizsargājoties pret celto prasību, atbildētājam ir jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Tiesa konstatējusi, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas rajona tiesas 2012.gada 12.septembra spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums B/ maksātnespējas process un iecelta administratore - /pers. E/. SIA /Nosaukums A/ iepriekšējais nosaukums ir SIA /Nosaukums C/.

2013.gada 7.janvārī ierakstītā sūtījumā prasītāja nosūtījusi atbildētājam pieprasījumu Nr.AB-06/2013-N par pierādījumu, kas apliecina 05.09.2007. par 80 Ls; 29.01.2009. par 29,04 Ls; 06.02.2009. par 410,17 Ls; 12.02.2009. par 336,50 Ls; 19.03.2009. par 666,17 Ls; 03.04.2009. par 666,17 Ls; 05.05.2009. par 340 Ls; 07.05.2009. par 1010 Ls; 14.05.2009. par 409,95 Ls, saistību izpildīšanu vai nedzēsto avansa maksājumu 3 948 Ls atmaksu.

Atbildētājs nav apstrīdējis piedzenamo summu 3 948 Ls, nav cēlis iebildumus pret prasību, nav iesniedzis pierādījumus, ka summu būtu samaksāta.

Ar bankas konta izrakstiem Nr.39 un Nr.59 pierādīts, ka SIA /Nosaukums B/ veikusi pārskaitījumus SIA /Nosaukums C/ prasības summas 3 948 Ls apmērā. Tajos kā maksājumu mērķis norādīts: „Avansa maksājums Rēķ.2-08/07", „REK.2-01/09", „REK.01/09", „REK. Nr.02/09; 2-01/09", „REK.03/09", „REK.02-03109", „REK.05/09" „Rēķins Nr.02-04/09" un „REK.01-05/09".

Savukārt, MSIA /Nosaukums B/ administratore norādījusi, ka viņas rīcībā nav dokumentu, kas apliecinātu, ka SIA /Nosaukums A/ ir sniegusi pakalpojumus minētās summas apmērā.

Lietai pievienots 2013.gada 10.janvārī prasītājas sastādītais pieprasījums Nr.AB-06/2013-N. Administratore pārbaudot MSIA /Nosaukums B/ grāmatvedības nodotos dokumentus, ir konstatējusi, ka SIA /Nosaukums B/ ir veicis avansa maksājumus saskaņā ar SIA /Nosaukums C/ izrakstītajiem rēķiniem, taču starp nodotajiem dokumentiem nav atrodami pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētāja SIA /Nosaukums C/ ir dzēsusi minētos avansa maksājumus, t.i., izpildījusi savas saistības saskaņā ar veiktajiem maksājumiem, 3 948 Ls apmērā. Administratore pieprasījumā lūgusi 10 dienu laikā no šī pieprasījuma nosūtīšanas dienas iesniegt pierādījumus, kas apliecinātu, ka SIA /Nosaukums C/ ir izpildījusi saistības saskaņā ar minētajiem maksājumiem.

Tiesa vērsusi uzmanību uz Civillikuma 2389.pantu un *Latvijas Republikas Civillikuma komentāros* norādīto, ka atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ ir iespējams šādos gadījumos: 1) ja izpildījums ir izdarīts uz spēkā neesoša tiesiska darījuma pamata vai vispār bez jebkādas izpildījuma devēja un izpildījuma saņēmēja norunas par tiesisku attiecību nodibināšanu; 2) ja atprasāmais priekšmets ir nonācis atbildētāja mantā nevis ar prasītāja dotu izpildījumu, bet gan citādā veidā. Atprasījuma gadījumā prasītājam ir jāpierāda atprasāmā priekšmeta sākotnējā atrašanās viņa mantā un tas, ka šis priekšmets atrodas atbildētāja mantā bez tiesiska pamata *(skatīt Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Otrais izdevums. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga, 2000.g., 665.lpp)*.

No lietā iesniegtajām konta izdrukām redzams, ka maksājumi, pavisam kopā 3 948 Ls apmērā, ir veikti uz SIA /Nosaukums B/ kontu, ar norādi – samaksa pēc rēķiniem un ir norādīti rēķinu numuri.

Prasības pieteikumā nav norādīts, ka rēķini, uz kuru pamata veikta samaksa, būtu izsniegti, pamatojoties uz spēkā neesošiem darījumiem, šos darījumus administratore nav lūgusi atzīt par spēkā neesošiem arī šīs lietas ietvaros.

Ministru kabineta noteikumi Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizēšanu" nosaka, ka uzņēmuma vadītājs ir atbildīgs par grāmatvedības dokumentu saglabāšanu un aizsargāšanu pret iznīcināšanu vai nozaudēšanu.

Apstāklis, ka prasītājas valdes locekļi, kas saskaņā ar likumu „Par grāmatvedību" ir atbildīgi par grāmatvedības dokumentu kārtošanu uzņēmumā, nav nodevuši administratorei visu dokumentāciju, nevar būt par pamatu, bez citu pierādījumu esamības, uzskatīt, ka SIA /Nosaukums C/, saskaņā ar prasībā norādītajiem rēķiniem, maksājumu kopsummā 3 948 Lsapmērā ir saņēmusi bez tiesiska pamata. Tas apstāklis, ka atbildētājs nav atbildējis uz administratores lūgumu iesniegt pierādījumus par šāda darījuma esamību, nevar būt par pamatu, lai atzītu, ka darījumi nav notikuši un tādēļ samaksātie naudas līdzekļi būtu atprasāmi no atbildētāja.

Maksātnespējas likuma 92.pants nosaka, ka administratoram ir tiesības celt prasību par parādnieka noslēgto darījumu ar trešajām personām atzīšanu par spēkā neesošu, ja ar tiem nodarīti zaudējumi. No šīs tiesību normas nepārprotami izriet, ka, lai atgūtu nodarītos zaudējumus, administratoram vispirms ir jāapstrīd noslēgtie darījumi. Šāda atziņa ir izteikta arī Senāta 2009.gada 25.februāra spriedumā lietā Nr.SKC–79.

No tiesu prakses izriet, ka, neceļot prasību par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, nav tiesiska pamata izvirzīt jautājumu par zaudējumu piedziņu.

Prasītāja nav cēlusi prasību par prasības pieteikumā konkrēti norādīto rēķinu: 05.09.2007. par 80 Ls; 29.01.2009. par 29,04 Ls; 06.02.2009. par 410,17 Ls; 12.02.2009. par 336,50 Ls; 19.03.2009. par 666,17 Ls; 03.04.2009. par 666,17 Ls; 05.05.2009. par 340 Ls; 07.05.2009. par 1 010 Ls; 14.05.2009. par 409,95 Ls atzīšanu par spēkā neesošiem un nav iesniegusi pierādījumus par šo darījumu nelikumību un nodarītajiem zaudējumiem. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt darījumu, kuru rezultātā izrakstīti un apmaksāti rēķini: „Avansa maksājums Rēķ.2-08/07", „REK.2-01/09", „REK.01/09", „REK.Nr.02/09; 2-01/09", „REK. 03/09", „REK.02-03109", „REK.05/09", „Rēķins Nr.02-04/09" un „REK.01-05/09", tiesiskumu.

Tiesa atzinusi, ka prasītājs nav pierādījis, ka samaksātie naudas līdzekļi 3 948 Ls apmērā iemaksāti SIA /Nosaukums C/ kontā bez tiesiska pamata, tādejādi arī nav pamats piedzīt šos naudas līdzekļus no SIA /Nosaukums A/ (ar iepriekšējo nosaukumu /Nosaukums C/) un nav pamata izvērtēt un izspriest prasījumu par likumisko procentu piedziņu.

Apelācijas sūdzību iesniegusi SIA /Nosaukums B/ administratore /pers. E/ (lietas 43.-46.lapa), norādot, ka spriedums ir nepareizs, jo administratores rīcībā nav neviena pierādījuma, kas apliecinātu, ka atbildētājs ir sniedzis izpildījumu veikto maksājumu apmērā, t.i., piegādājis preci vai sniedzi pakalpojumu prasītājam. Administratores rīcībā nav maksājumu mērķī norādīto rēķinu, uz kuru pamata ir veikta samaksa, tādējādi nevar pārbaudīt par kādām precēm vai pakalpojumiem samaksa veikta. Nav iespējams norādīt vai darījums, uz kura pamata veikta samaksa, ir spēkā neesošs, kā arī nav iespējams lūgt šo darījumu atzīt par spēkā neesošu nezinot vai šāds darījums ir bijis vai nē.

Apelātors iesniedzis tiesā pierādījumus, kas apliecina, ka prasītājs ir veicis samaksu atbildētājam, kā arī norādījis, ka prasītāja rīcībā nav pierādījumu, kas apliecinātu, ka atbildētājs ir veicis izpildījumu minēto summu apmērā. Savukārt atbildētājs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas apliecinātu, ka prasītāja naudas līdzekļi pie atbildētāja atrodas uz tiesiska pamata, t.i., atbildētājs ir sniedzis prasītājam pakalpojumu vai preci minētās summas apmērā.

Uzskata par nepamatotu pirmās instances tiesas atsauci uz Maksātnespējas likuma 92.pantu un norādi, ka prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu, ka prasītājam ar šo darījumu nodarīti zaudējumi, kā arī nav apstrīdējis darījumu.

Norāda, ka prasītājs cēlis prasību par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu piedziņu, nevis zaudējumu piedziņu. Prasītājs nav atsaucies uz Maksātnespējas likuma 92.pantu, kas administratoram dod pamatu apstrīdēt parādnieka noslēgtos darījumus, ja tie nodara zaudējumus parādniekam.

2015.gada 16.martā ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta rīcības sēdes lēmumu lietā aizstāts prasītājs MSIA /Nosaukums B/ ar tā tiesību pārņēmēju SIA /nosaukums D/ (lietas 107.-108.lapa).

Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 3.jūnija spriedumu atcelts Kurzemes apgabaltiesas 2013.gada 10.oktobra spriedums, ar kuru bija noraidīta prasība un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā (lietas 113.-119.lapa).

Tiesas sēdē prasītāja /nosaukums D/pārstāvis nav ieradies. Par tiesas sēdes laiku un vietu paziņots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

2016.gada 20.oktobrī tiesā saņemts prasītāja pārstāves iesniegums (lietas 125.lapa). Pārstāve norāda, ka prasību uztur pilnā apmērā, lūdz izskatīt civillietu pēc būtības bez prasītāja klātbūtnes, jo nevar ierasties uz tiesas sēdi.

Tiesas sēdē atbildētāja SIA /Nosaukums A/ pārstāvis nav ieradies. Par tiesas sēdes laiku un vietu paziņots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, nosūtot pavēsti ierakstītā sūtījumā uz atbildētāja juridisko adresi, kas atgriezta tiesā ar norādi - „klientu nesatiku, atstāts aicinājums", „beidzies glabāšanas laiks" (lietas 130. – 132.lapa). Atbildētāja iesniegumi nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti, tiesai nav zināmi atbildētāja pārstāvja neierašanās attaisnojoši iemesli. Saskaņā ar Komerclikuma nosacījumiem juridiskai personai ir jābūt sastopamai savā juridiskajā adresē, kas par tādu reģistrēta Komercreģistrā. Tiesas sēdē netika iegūti pierādījumi, ka atbildētājs būtu mainījis savu juridisko adresi likumā noteiktajā kārtībā. Tiesa atzīst, ka atbildētājam ir tiesības neizņemt pastā tam adresētos sūtījumus, bet tas nekādā gadījumā nedrīkst aizskart prasītāja tiesības uz civillietas izskatīšanu saprātīgos termiņos. Līdz ar to tiesas kolēģija uzskata par iespējamu skatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes.

Tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.pantu nolēma skatīt lietu bez lietas dalībnieku klātbūtnes, jo nesaskatīja citus, Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā norādītos, lietas izskatīšanas atlikšanas pamatus.

Motīvu daļa

Civillietu tiesas kolēģija pārbaudījusi pierādījumus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Savu viedokli tiesu kolēģija pamato uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Savukārt Civilprocesa likuma 430.panta trešā daļa nosaka, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Konkrētajā lietā nav strīda par sekojošiem faktiem:

- ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas rajona tiesas 2012.gada 12.septembra spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums B/ maksātnespējas process. Par administratori iecelta /pers. E/ (lietas 20.lapa);
- ar izdruku no LURSOFT datu bāzes redzams, ka SIA /Nosaukums A/ iepriekšējais nosaukums ir SIA /Nosaukums C/ (lietas 17.lapa).

No pievienotajiem SIA /Nosaukums B/ bankas konta izrakstiem Nr.39 un Nr.59 (lietas 8.-13., 14.-16.lapa) konstatējams, ka prasītājs ir veicis sekojošus maksājumus atbildētājam: 2007.gada 5.septembrī – 80 Ls (Avansa maksājums Rēķ. 2-08/07); 2009.gada 29.janvārī – 29,04 Ls (Rek. 2-01/09); 2009.gada 6.februārī – 410,17 Ls (Rek. 01/09); 2009.gada 12.februārī – 336,50 Ls (Rek. Nr.02/09; 2-01/09); 2009.gada 19.martā – 666,17 Ls (Rek. 03/09); 2009.gada 3.aprīlī – 666,17 Ls (Rek. 02-03109); 2009.gada 5.maijā – 340 Ls (Rek. 05/09); 2009.gada 7.maijā – 409,95 Ls (Rēķins. Nr.02-04/09); 2009.gada 14.maijā – 1 010 Ls (Rek. Nr.01-05/09). Pavisam kopā par 5 617,50 EUR (3 948 Ls).

Pirms prasības celšanas, 2013.gada 8.janvārī, administratore nosūtījusi atbildētājam pieprasījumu (lietas 18., 19.lapa), lūgusi iesniegt administratorei pierādījumus, kas apliecina, ka atbildētājs ir izpildījis saistības saskaņā ar minētajiem maksājumiem, t.i. dzēsis prasītāja veiktos maksājumus, vai arī atmaksāt prasītājai nedzēstos avansa maksājumus 3 948 Ls apmērā, pārskaitot naudas līdzekļus uz administratores norādītu kontu. Pirms pieprasījuma nosūtīšanas administratore vērsusies pie Maksātnespējīgās SIA /Nosaukums B/ amatpersonām un parādnieka pārstāvja (lietas 76., 77., 78., 79.lapa), lūgusi ar pieņemšanas nodošanas aktu nodot administratorei visus parādnieka organizatoriskos, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus, un saraksti. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētāja pārstāvji noteikto pienākumu izpildījuši un iesnieguši administratorei pieprasīto.

Tāpat 2012.gada 29.oktobrī administratore ir vērsusies Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldē (lietas 80., 81.lapa), lūgusi uzsākt kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 215.panta trešās daļas par maksātnespējas procesa noteikumu pārkāpšanu pret parādnieka pārstāvi. Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 3.nodaļas priekšnieks ir norādījis, ka pieņemts lēmums atteikt uzsākt kriminālprocesu, jo nav noziedzīga nodarījuma sastāva (lietas 82.lapa). Savukārt prasītāja administratore minēto lēmumu pārsūdzējusi prokuratūrā (lietas 83., 84.lapa) un noteikusi citus parādnieka pārstāvjus, kuriem pieprasījusi iesniegt sabiedrības dokumentus (lietas 88., 85., 86., 87., 89.lapa). Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētāja pārstāvji noteikto pienākumu izpildījuši un iesnieguši administratorei pieprasīto.

Valsts ieņēmumu dienesta sniegtā informācija apstiprina, ka Maksātnespējīgās SIA /Nosaukums B/ administratore no iestādes saņēmusi sabiedrības pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju kopijas par 2009.gada aprīli un maiju, kā arī ziņojumus par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām kopijas par 2009.gada maiju, jūniju, jūliju, augustu un septembri (lietas 90.lapa).

Secīgi no lietas materiāliem nav konstatējams, ka atbildētājs uz administratores pieprasījumiem būtu sniedzis atbildes, vai atmaksājis prasītājam saņemtos naudas līdzekļus.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Rēķini kā attaisnojuma dokumenti var apliecināt uzņēmuma saimnieciskus darījumus. Taču uzņēmuma saimnieciskiem darījumiem saskaņā ar likuma „Par grāmatvedību" 2.pantu jābūt atspoguļotiem uzņēmuma grāmatvedībā un iegrāmatotiem grāmatvedības reģistros, kā to paredzēja Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" (*redakcijā, kas bija spēkā maksājumu veikšanas brīdī*) 2.punkts.

Tiesas kolēģija secina, ka lietas materiālos nav atrodami pierādījumi, kas apliecinātu, ka Maksātnespējīgās SIA /Nosaukums B/ un SIA /Nosaukums A/ grāmatvedības dokumentos ir atspoguļoti un grāmatvedības reģistros iegrāmatoti saimnieciski darījumi, kuru izpildei veikti naudas pārskaitījumi saskaņā ar bankas konta izrakstos minētajiem rēķiniem.

Dokumentā, lai to atzītu par attaisnojuma dokumentu likuma „Par grāmatvedību" izpratnē, jābūt ietvertiem vismaz tiem rekvizītiem un informācijai par saimniecisko darījumu, kas minēti šā likuma 7.pantā, tostarp saimnieciskā darījuma apraksts, pamatojums un mērītāji (daudzumi, summas), bet tiesību aktos noteiktajos gadījumos – arī cita informācija par saimniecisko darījumu.

Tiesas kolēģija norāda, ka bankas kontu izrakstos minētie rēķini lietas materiālos neatrodas un tādējādi pārliecināties par to saturu un tajos atspoguļotajām ziņām nav iespējams.

Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājs ar lietas materiālos esošajām konta izdrukām, atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, pierādījis apstākli, ka prasītājs veicis maksājumus atbildētājam 5 617,50 EUR (3 948 Ls) apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

Ņemot vērā, ka lietas izskatīšanas gaitā nav konstatēti pierādījumi, kas liecinātu, ka atbildētājs sniedzis prasītājam pakalpojumus vai preces veikto maksājumu apmērā, tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt prasītāja norādīto apstākli, ka atbildētājs naudas līdzekļus 3 948 Ls apmērā saņēmis nepamatoti.

Civillikuma 2389.pantā noteikts, ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt. Attiecībā uz šādu atprasījumu nav nekādas nozīmes, vai tāda priekšmeta iegūšanai nav bijis pamata no paša sākuma, jeb vai pamats, kas agrāk ir bijis, vēlāk atkritis.

Atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ ir iespējams tad, ja nepastāv tiesisks pamats, kas atbildētājam dotu tiesību iegūt un paturēt viņa mantā nonākušu prasītāja lietu *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgajā zin. red. Rīga: Mans īpašums, 1998, 666.lpp).*

Ņemot vērā, ka lietas izskatīšanas gaitā nav konstatēts, uz kāda tiesiska pamata atbildētājs saņēmis no prasītāja naudas līdzekļus 5 617,50 EUR (3 948 Ls) apmērā, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājs tiesīgs minētos naudas līdzekļus atprasīt no atbildētāja.

Tādējādi tiesas kolēģija atzīst SIA /nosaukums D/prasību pret SIA /Nosaukums A/ daļā par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu 5 617,50 EUR (3 948 Ls) apmērā piedziņu par apmierināmu.

Prasītāja ieskatā atbildētājam ir pienākums veikt likumisko procentu samaksu no 2007.gada 5.septembra līdz 2013.gada 27.jūnijam 1 009,21 Ls

apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Atbilstoši Civillikuma 1756.pantam pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1759.pantu procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par svešu naudu, nevien tad, kad tās turētājs to lietojis savā labā, bet arī tad, kad viņam pienācies šo naudu noguldīt uz procentiem un viņš to nav darījis.

Atbilstoši Civillikuma 1765.pantam procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Pamatojoties uz augstāk minētajām likuma normām, ņemot vērā, ka prasība daļā par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu 5 617,50 EUR (3 948 Ls) apmērā piedziņu apmierināma, kā arī saskaņā ar prasītāja veikto aprēķinu (lietas 45.lapa), kas lietas izskatīšanas gaitā nav apstrīdēts, tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājam ir pienākums veikt likumisko procentu samaksu par svešas naudas lietošanu no 2007.gada 5.septembra līdz 2013.gada 27.jūnijam 1 435,98 EUR (1 009,21 Ls) apmērā.

Tādējādi tiesas kolēģija atzīst SIA /nosaukums D/prasību pret SIA /Nosaukums A/ daļā par likumisko procentu par svešas naudas lietošanu no 2007.gada 5.septembra līdz 2013.gada 27.jūnijam 1 435,98 EUR (1 009,21 Ls) apmērā piedziņu par apmierināmu.

Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas piedziņu, tiesa rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa 195.pantu pēc prasītāja lūguma, ir pamats noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6% gadā no galvenā parāda 5 617,50 EUR (3 948 Ls).

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 192.pantā noteiktās prasījuma robežas, jo prasība celta par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu piedziņu, par ko arī tiesai bija jāizšķir strīds. Savukārt tiesa, vērsusi uzmanību uz Maksātnespējas likuma 92.pantu (*redakcijā, kāda tā bija prasības izskatīšanas brīdī*) un norādījusi, ka administratorei bija jāceļ prasība par pušu noslēgto darījumu apstrīdēšanu un zaudējumu piedziņu, jo prasītāja nav pierādījusi savu prasījumu pamatotību attiecībā uz to, ka 5 617,50 EUR (3 948 Ls) iemaksāti atbildētāja kontā bez tiesiska pamata. Līdz ar to pirmās instances tiesa nonākusi pie nepamatotiem secinājumiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti administratori – prasībās, kas celtas to personu labā, kurām pasludināts juridiskās personas maksātnespējas process.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmajai daļai, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ņemot vērā, ka apmierināma prasība par nepamatoti saņemto naudas līdzekļu 5 617,50 EUR (3 948 Ls) apmērā un likumisko procentu par svešas naudas lietošanu 1 435,98 EUR (1 009,21 Ls) apmērā piedziņu, konstatējams, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 1.punktu prasības summa ir – 7 053,48 EUR (5 617,50 EUR (3 948 Ls) + 1 435,98 EUR (1 009,21 Ls)).

Tiesas kolēģija uzskata, ka šajā situācijā valsts nodeva ir jārēķina saskaņā ar to Civilprocesa likuma 34.panta redakciju, kas bija spēkā apelācijas sūdzības iesniegšanas brīdī, 2013.gada 27.jūnijā. Secīgi no atbildētāja par labu valstij saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas pirmā punkta b) apakšpunktu piedzenama valsts nodeva 516,92 EUR (363,29 Ls) (225 Ls + 4% no 3 457,21 Ls = 225 Ls + 138,29 Ls).

Tāpat tiesas kolēģija atzīst, ka, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.pantam, no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kopā 10,19 EUR (lietas 3.lapa).

Euro ieviešanas kārtības likuma 4.panta otro daļā noteikts, ka, ka sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Eiropas Savienības Padomes (turpmāk — Padome) noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus. Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta kopsumma veidojas no konvertētajām sastāvdaļām. Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta kopsumma nepārsniedz sākotnējo tiesiskā instrumenta kopsummu latos, kura konvertēta *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus. Minētā likuma 6.panta pirmajā daļā norādīts, ka latu konvertācijā uz *euro* izmanto Padomes noteikto maiņas kursu no latiem uz *euro*. Savukārt šā panta otrajā daļā noteikts, ka naudas summas un vērtības naudas izteiksmē pēc latu konvertācijas uz *euro* noapaļo līdz tuvākajam centam, ņemot vērā trešo zīmi aiz komata. Ja trešā zīme aiz komata ir no 0 līdz 4, tad centa vērtība nemainās. Ja trešā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, tad cents tiek noapaļots par vienu vienību uz augšu.

Atbilstoši iepriekš norādītajam un faktam, ka no 2014.gada 1.janvāra notikusi Latvijas pāreja uz *euro*, tad visi maksājumi, kas iepriekš norādīti latos tiek pārrēķināti pēc Padomes noteiktā maiņas kursa 0,702804 lati par 1 *euro* un attiecīgi pēc konvertācijas arī noapaļoti.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194., 204.[1], 430., 432. un 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

SIA/nosaukums D/reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasību pret SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par nepamatoti saņemtās naudas summas un likumisko procentu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu SIA /nosaukums D/reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, nepamatoti saņemto naudas summu 5 617,50 EUR (pieci tūkstoši seši simti septiņpadsmit *euro* un 50 centi) un likumiskos lietošanas procentus no 2007.gada 5.septembra līdz 2013.gada 27.jūnijam 1 435,98 EUR (viens tūkstotis četri simti trīsdesmit pieci *euro* un 98 centi).

Noteikt SIA /nosaukums D/reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet vēl nepiedzītās pamatparāda summas 5 617,50 EUR.

Piedzīt no SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij valsts nodevu 516,92 EUR (pieci simti sešpadsmit *euro* un 92 centi), kas maksājama Valsts kasē, NMR.90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Piedzīt no SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu 10,19 EUR (desmit *euro* un 19 centi), kas jāsamaksā Tiesu administrācijai, NMR 90001672316, BIC kods TRELLV22 kontā Nr.LV51TREL2190458019000.

Noteikt termiņu SIA /Nosaukums A/ sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums - 2016.gada 23.novembris.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā trīsdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese R.Vīva

Tiesnese Z.Zaiceva